

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Quæst. 37. Quid præterea notandum sit circa defectum perfectæ
advertentiæ vel perfecti consensûs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

A D D E N D A.

216. Q. 37. Quid præterea notandum sit circa defectum perfectæ advertentiæ vel perfecti consensûs. R. seqq. §. 1. Ad peccatum requiri advertentiã ad legem Dei & ad malitiã objectivã, dictum est à n. 15. Hic addimus ad peccatum mortale requiri plenã & perfectã advertentiã ad malitiã gravem objecti, quam sententiã docet S. Thom. 1. 2. q. 88. a. 2. O. Ex parte agentis contingit, quòd aliquod peccatum, quod ex suo genere est mortale, sit veniale, propter hoc scilicet, quòd actus est imperfectus, idest, non deliberatus ratione: certum autem est S. Thomam per deliberationem rationis intelligere plenã advertentiã, uti patebit legenti q. 74. a. 3. ad 3. item a. 6. & a. 10. O. Hinc de verit. q. 15. a. 4. ad 10. se explicat his verbis, cum percipit homo totaliter: Similiter l. 3. ad Annib. dist. 39. q. 1. a. 1. ad 1. & 2. requirit ad perjurium, ut fiat cum plena deliberatione. Sequuntur expressè Gers. in comp. Theol. tit. de delect §. Ut inadvertens. S. Bonav. in 3. l. 3. d. 39. a. 1. q. 3. Alens. p. 2. q. 125. memb. 11. Sylv. v. Delectatio n. 2. Scotus in 3. dist. 39. q. un. n. 3. & 4. P. Sor. l. 9. De pecc. delect. Tapia In Caten. t. 1. l. 3. q. 17. a. 4. n. 4. & 6. Alv. 1. 2. d. 144. n. 3. Loth t. 16. q. 2. a. 4. Bellarm. De amiss. grat. l. 1. c. 3. Curiel 1. 2. q. 74. a. 8. d. 1. §. 2. Caspens De pecc. d. 3. f. 3. n. 21. Cordub. l. 1. q. 23. d. 9. opin. 5. Sylv. 1. 2. q. 74. a. 8. concl. 1. Abell. De pecc. f. 3. n. 4. Cruz 6. præcept. a. 9. VVigg. 1. 2. q. 88. n. 42. Mald. 1. 2. q. 74. a. 10. Serra 1. 2. q. 74. a. 8. d. 3. Bonac. De pecc. q. 2. p. 3. n. 3. Duvall. De pecc. q. 5. a. 4. Isamb. De pecc.

q. 74

q. 74. d. 5. a. 3. *Victor. Relect.* 13. p. 1. n. 6. *Sayr.*
 1. 8. c. 7. d. 1. *Petr. à S. Jos. Th. mor.* l. 2. c. 5. R.
 5. *Mastr.* In mor. d. 15. q. 1. a. 2. n. 12. *Urb. ab A-*
scens. In mor. t. 1. c. 16. *Ovied.* 1. 2. t. 4. *Contr.* 1.
Bona-sp. De act. hum. d. 9. d. 3. & d. 10. d. 4. *Boss.*
 p. 3. r. 1. §. 56. n. 2151. *Trull.* In Decal. l. 6. c. 1.
 d. 13. *Zecch.* In mor. c. 4. nu. 4. *Roffel* c. 44. nu.
 19. *Bass.* v. peccatum 1. n. 6. & v. delectatio n. 6. *De*
Cocq. De pecc. l. 10. *Martin.* t. 2. d. 18. nu. 38.
Mirat. De pecc. d. 7. f. 8. *Herinx* p. 2. d. 7. q. 5.
Philip. t. 2. tr. 2. d. 8. d. 4. *Steph.* t. 1. d. 1. d. 4.
 n. 27. & d. 2. n. 7. & d. 7. n. 49. *Sporer* in mor. p.
 1. t. 1. c. 5. f. 2. n. 12. *Tabern.* p. 1. t. 3. c. 1. q. 2. &
 c. 6. q. 5. alique innumeri: verba autem Aucto-
 rum citatorum videri possunt etiam apud *Vin-*
dicem Tabernæ in *Collect.* ad prop. 3. Ratio au-
 tem est, 1. Quia sicuti si gravitas malitiæ obje-
 ctivæ nullo modo sit cognita, etiam nullo modo
 est volita, quia nihil est volitum nisi cognitum,
 ita si non sit plenè cognita, etiam non est plenè
 volita, cum volitio sequatur modum cognitio-
 nis, ergo nec poterit in actum refundere mali-
 tiam formalem gravem. 2. In negotiis & con-
 tractibus magni momenti inter homines requi-
 ritur plena advertentia ad obligationes & onera
 ex eis sequentia, alioquin si homo non præco-
 gnoverit, non censetur his subjacere, ergo mul-
 tò magis in negotio salutis, ubi agitur de per-
 denda vel retinenda Dei amicitia, de incurren-
 dis vel declinandis pœnis æternis, requiretur
 plena advertentia: hinc rectè cum aliis docet *O-*
viedo suprà n. 30. Deum non posse velle, ut
 transgressio alicujus præcepti, si fiat cum semi-
 plena tantùm advertentia, sit mortale, quia nul-
 lum

lum præceptum strictius obligat, quam de non odiendo Deo & tamen est tantum veniale semiplenè advertenter odisse Deum. Ratio à priori est, quia Deus non potest facere, ut notabilis defectus advertentiæ non minuat notabiliter libertatem, adeoque & malitiam, ergo nec potest facere, & consequenter etiam non potest velle, ut mortale defectu plenæ advertentiæ non fiat veniale.

§. 1. Ex eadem ratione dicendum est ad mortale requiri consensum plenum & plenè deliberatum, si enim non adsit plena libertas, nimis durum foret hominem ideo fieri hostem Dei & subiacere pœnis æternis.

Obji. Potest quis per actum bonum semideliberatum mereri cœlum, ergo etiam per actum malum semideliberatum mereri infernum; adeoque peccare mortaliter. R. Dato ant. n. consequ. quia Deus prior est ad præmiandum ex liberalitate, quàm ad puniendum ex vindicta, & quamvis ipsi sit liberum præmiare etiam ultra condignitatem operis, tamen non est liberum punire supra demeritum peccati.

218. §. 3. Si quid fiat cum semiplena tantum advertentia ad malitiam gravem, vel cum semipleno tantum consensu in illam, est veniale, ut habet communis & certa sententia contra aliquos, quibus favet J. Sanch. in select. d. 18., qui dicunt actionem cum semiplena tantum advertentia malitiæ gravis factam, vel nullum esse peccatum, vel esse mortale; sed contrà est, quia sic operans re ipsa advertit & vult malitiam, ergo peccat non mortaliter, ut dictum est n. 216. ergo tantum venialiter.

Obji.

Obji. 1. Sic peccatus est moraliter veluti semihomo tantum, Deus autem non ponit præcepta sem homini, sed integro, & habenti dominium suorum actuum. *2.* Si semiadvertentia ad malitiam gravem excuset à mortali, ergo semiadvertentia ad malitiam levem planè excusabit etiam à veniali. *3.* Semiadvertens potest & debet habere advertentiam, ergo si non habet, peccat graviter, ita I. Sanchez Bz. Ad 1. Deus homini integro ponit præcepta graviter obligantia, semihomini leviter obligantia, sive homini simpliciter ponit præcepta, qui si sit plenè advertens, obligatur graviter, si semiadvertens, obligatur leviter. Ad 1. n. seq. Semiadvertentia ad mortale non relinquit totam advertentiam, adeoque nec totam libertatem ad mortale, ergo nec relinquit culpam mortalem; semiadvertentia ad veniale relinquit aliquam culpam, hoc ipso tamen reddit eam adhuc minorem, quàm fuisset cum pleniore advertentia. Ad 3. Cum semiplena advertentia ad malitiam gravem etiam est tantum semiplena advertentia ad obligationem plenius advertendi, neque in illis circumstantiis est potentia proxima ad plenioris advertentiam, ut rectè Amicus d. 17. n. 173.

Inst. Talis homo potest abstinere à peccato secundum se gravi, ergo peccat graviter, quod non abstinat. Bz. Potest abstinere à peccato secundum se gravi, & plenè cognito tanquam gravi, n., & semiplenè tantum cognito tanquam gravi, c. ant. & n. conseq., ubi enim est tantum talis cognitio, non satis vivo modo repræsentans gravitatem objecti, sed cum quadam confusione & veluti in semisomno, vel cum distra-

tione

ctione nimia ad alia objecta, vel cum quadam stupiditate mentis, ut est in rudibus & semifaruis, nunquam adest perfectio libertatis ad mortale requisita. Ex dictis,

219. §. 4. Inferuntur seqq., 1. Si quis, etiam per totum diem sentiat in corpore inordinatam delectationem, sed non advertat ad ejus malitiam; vel si advertat malitiam, si eam delectationem invitus habeat, nullo modo peccat, quia si non advertat, est ac si invincibiliter ignoraret, ignorantia autem invincibilis excusat, uti constat ex dictis l. 1. à n. 734. Quod si invitus sentiat delectationem, non est voluta nec voluntaria, ergo nec imputabilis ad culpam, uti dictam est hie à n. 13.

220. 2. Motus primò primi, prævenientes omnem advertentiam & libertatem, nullo modo sunt peccatum; & tales motus sunt, qui subitò inco-gitanter obveniunt homini, v. g. dum videt hostem suum vel mulierem aliquam. Motus secundò primi, prævenientes perfectam deliberationem, non possunt esse nisi veniale. Motus secundò secundi seu absolutè secundi, qui fiunt cum plena advertentia & deliberatione, sunt mortale vel veniale, prout est objectum, rectè autem notant *S. Thom.* 1. 2. q. 74. a. 7. ad 4. & *Suar.* d. 5. s. 7. n. 16. ad deliberationem perfectam saltem in nobis, requiri aliquod tempus, quamvis postmodum consensus fieri possit veluti in instanti.

221. 3. In pueris, semiebriis & semisopitis communiter est tantum semiplena advertentia, vel saltem non est consensus plenè deliberatus, idèoque communiter est tantum veniale; quod

maxi-

maximè valet, dum quis primum evigilat à somno, quia ordinariè non tam citò est plenus usus rationis. An peccetur in somno, dictum est n. 65.

4. Mortalia etiam fieri possunt cum ignorantia aliqua malitiæ gravis, si nempe ignorantia sit affectata vel crassa, aut si quis operetur cum dubio, an malitia sit gravis an levis, semper enim in his est aliqua ignorantia, & tamen peccatur mortaliter, quia sic operans vult, saltem interpretativè, vel se exponit periculo proximo contrahendæ malitiæ gravis, ergo peccat mortaliter. 222.

5. Ad peccatum, etiam mortale, non requiritur reflexa advertentia, id est, non requiritur, ut advertam me advertere, uti rectè *Aversa* q. 74. l. 3., sed sufficit cognitio directæ, quâ reipsa cognoscam malitiam, & postea eam velim. Neque requiritur cognitio malitiæ formalis ipsius actûs, sed sufficit cognitio malitiæ objectivæ, quam quis vult, uti rectè *Oviedo* p. 5.; vide tamen dicta l. 1. à n. 34. Hæc autem malitia objectiva tunc sufficienter cognoscitur esse gravis, quando advertitur esse inductiva odii vel inimicitiz Dei aut pœnz æternæ; Item quando operans quasi horret & apprehendit, ad eum modum, quo solet alias materias graves, quando se ad eas reflectit. 223.

6. Peccata inadvertentiæ dicuntur, quando neglecta est advertentia debita, sive quando cognoscebatur periculum peccandi & obligatio magis advertendi, & tamen hæc advertentia major est neglecta, qualis cognitio & negligentia sæpe adest, licet homo postea non recorderetur eam adfuisse; quod inde fit, quia ubi non ad-

est expressa cognitio volitionis habitæ, non relinquuntur species rememorativæ illius, cum species rememorativæ sint species cognitionum habitarum circa objecta, uti probabilis docetur in animastica, hinc ab hominibus sæpe committuntur talia peccata inadvertentiæ; etiam mortalia, quamvis postea non recordentur, & per accidens non possint se de illis accusare in specie, & ob hoc dicit *Apost. 1. ad Corinth. 4. Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum: Et David ps. 18. v. 13. petit mundari ab occultis, Oviedo n. 55. Compt. d. 104. l. 4. n. 6.*

225. 7. Etiam multa mortalia fiunt cum passione, uti patet in peccatis iræ & luxuriæ, quæ in tantum sunt minus gravia, quantum passio minuit libertatem. Similiter potest peccari mortaliter ex metu gravi, quamvis enim tunc adsit aliquid involuntarii, tamen actio est simpliciter voluntaria, & aliqui dicunt illam involuntarietatem esse in alio actu concomitante, quo velle abesse metum, & consequenter omittere actionem, ad quam urget metus.

226. Q. 38. Quid judicari debeat in dubio de plena advertentia vel de pleno consensu. R. Qui timoratur conscientiam, nec solet plenè advertens consentire, potest in dubio credere se non plenè consensisse, quia ex communiter contingentibus est prudens præsumptio, uti communiter notant Auctores, quos retuli l. 1. n. 546., nullam addentes præterea conjecturam; quæ licet opus non sit, tamen, quod dictum est, maxime valet, si præterea accedat una ex conjecturis, quæ ibidem dedimus à n. 547. Etiam utile erit considerare doctrinam, quam tradit *Christoph. Scot.*